

Kolmannen aallon oikeistoradikalismiin sukupuolittunut kannatus: poliittinen tyyli ja nuoret miehet

JIRI NIEMINEN

Johdanto

Rasismien, misogynian ja homofobian on väitetty nivoutuvan yhteen ruotsidemokraattien kansallista puhtautta korostavassa retoriikassa. Cristian Norocel (2010) on kiinnittänyt huomiota siihen, että ruotsidemokraatit käyttävät maskuliinisiksi miellettyjä termejä ymmärtäessään perheen yhteiskunnan perustana ja yhdistäessään sen kristinuskoon. Jemima Repo (2011) on niin ikään kiinnittänyt huomiota siihen, että norjalaisen massamurhaaja Anders Behring Breivikin manifestissa muukalaisviha ja rasismi yhdistyvät naisvihamielisyyteen ja ennen kaikkea antifeminiin. Sekä ruotsidemokraatit että Breivikin manifesti ovat osa ilmiötä, josta puhutaan oikeistoradikalismiin kolmantena aaltona.

1970- ja 1980-lukujen taitteessa Ranskassa syntyneelle kolmannen aallon oikeistoradikalismille on ominaista eksklusiivinen diskurssi, joka ei asetu vastakkaiseksi demokratialle ja kykenee välttämään aikaisempia oikeistoradikalismiin aaltoja vaivanneen biologiaan perustuvan rasismien stigman. Eksklusiivinen diskurssi tarkoittaa sitä, että ”yhteiskunnan piiriin” päästetään vain niin sanottuun länsimaiseen kulttuuriin sopeutuvat ihmiset ja tämä nähdään välttämättömänä länsimaisen demokraattisen yhteiskunnan selviytymiselle ”kulttuurien välisessä konfliktissa” (Alhonen 2010; Zaslove 2004). Eurooppalaiset kolmannen aallon oikeistoradikaalit puolueet

sisältävät oikeistolaisia sekä vasemmistolaisia elementtejä ja niille näyttää olevan yhteisiä tai koossa pitäviä voimia kansallismielisyys, rasismi ja ksenofobia, autoritaarisen valtiojärjestyksen kannattaminen sekä poliittista järjestelmää vastustava populismi. Nämä painotukset vaihtelevat ajan ja paikan sekä maan poliittisen historian mukaan (esim. Kestilä 2007; Mudde 2007).

Tässä artikkelissa käsittelen suomalaisen oikeistoradikalismiin kolmatta aaltoa kriittisen miestutkimuksen näkökulmasta poliittisen tyylin, hegemonisen maskuliinisuuden ja performatiivisuuden käsitteitä käyttäen. Esimerkkinä ovat eduskunnan kuopuksen ja oululaisen perussuomalaisten kansanedustajan Olli Immosen blogikirjoitukset. Olen kiinnostunut ennen kaikkea siitä, miksi nuoret miehet näyttävät olevan viehättyneitä kolmannen aallon oikeistoradikalismista. Vaalikampanjansa ponnahduslautana Immonen käytti maahanmuuttokriitikoita Internetissä yhteen kokoavaa Hommafoorumia, jonka huhtikuussa 2010 tekemään taustatieto- ja asennekyselyyn vastanneista 91% oli miehiä ja enemmistö alle 35-vuotiaita¹.

Myös kansainvälisessä tutkimuksessa on kiinnitetty huomiota siihen, että ennen kaikkea miehet äänestävät oikeistoradikaaleja ja -populistisia puolueita, mutta miesten identifioitumista eli samaistumista sukupuolena kolmannen aallon oikeistoradikalismiin diskurssiin ei ole juurikaan käsitelty. Kol-

mannen aallon oikeistoradikalismi käsittelevissä tutkimuksissa sukupuoli – sikäli kun sukupuolta on edes käsitelty – on ymmärretty naiselle ominaisena ja mies kansalaisen normina: on tutkittu esimerkiksi sitä, mikä on naisten rooli oikeistoradikaaleissa puolueissa tai mikä saa jotkut naiset äänestämään kyseisiä puolueita ennako-oletusten vastaisesti (esim. Givens 2004; Mudde 2007, 90–118).

Yannis Stavrakakis huomauttaa, että identiteetti-politiikan sijasta meidän olisi puhuttava identifikaatiopolitiikasta (Stavrakakis 1999, 30). Identifikaatio ja identiteetti eli samaistuminen ja eronteko liittyivät vahvasti toisiinsa. Tilanteessa, jossa identiteetit eivät ole vakaita, identifikaatiosta voi tulla järjestyksen luomisen ja ylläpitämisen tapa. Tutkimukseni metodisena lähtökohtana onkin, että Immonen antaa blogissaan lukijoilleen samaistumiskohteen eli identifikaation kokemuksen (esim. Summa 1996, 56–59; Burke 1950), jolla hän pyrkii hallitsemaan symbolista järjestystä luoden samalla – kriittisen miestutkimuksen ilmaisua käyttäen – homososiaalisen liitosuhteen potentiaalisiin äänestäjiinsä ja erottaamaan poliittisista vastustajistaan, jotka leimataan feminiinisiksi. Identifikaatioprosessille keskeistä on ero meidän ja muiden välillä, mikä samaistaa puhujan – tai tässä tapauksessa kirjoittajan – ja yleisön sisällöllisesti johonkin yhteiseen ja samalla muodostaa sellaisen narratiivin, johon tämän päivän ruhtinaan yleisön tai lukijakunnan on helppo samaistua sen ennustettavuuden vuoksi. Oletan, että tutkimala Immosen kirjoituksia pystytään sanomaan jotain hänen kannattajakunnastaan – ja toisin päin.

Politiikan tutkimuksessa suomalaista kolmannen aallon oikeistoradikalismia ei ole vielä sen syvämmän ennätetty käsitellä. Sen sijaan viimeisten vuosien aikana on ilmestynyt useita vapaiden kirjoittajien pamfletteja, jotka sivuavat kyseistä ilmiötä kuten Jussi Förblomin (2010) *Hallan vaara*, antologia *Mitä Jussi Halla-aho todella tarkoittaa* (toim. Hytönen 2010), *Tuhansien aatteiden maa: ääriajattelu nyky-Suomessa* (Hänninen & Hänninen, 2010), *Maassa maan tavalla* (Hannula 2011), sekä yhteiskuntatieteilijöiden ja kulttuurintutkijoiden kirjoittama teos *En ole rasisti, mutta...* (toim. Keskinen & Rastas & Tuori 2009) ja Vesa Puurosen (2011) *Rasistinen Suomi*. Nämä kirjoitukset ovat vaihtelevan tasoisia, mutta ne sisältävät enemmän tai vähemmän mielenkiintoisia huomioita.

Suomalaisessa valtio-opillisessa ajattelussa kriittisen miestutkimuksen mahdollisuuksia on hyödyn-

netty vain ohimennen (esim. Nieminen 2010; Railo 2011). Sen sijaan sosiaalipsykologiassa ja psykohistoriassa on tehty tutkimuksia, jotka auttavat ymmärtämään oikeistoradikalismia ja maskuliinisuuden välistä sidosta. Klaus Theweleitin teos *Männerphantasie* vuodelta 1977 on miestutkimuksen klasikoita, jonka psykohistoriallista tapaa tarkastella varhaisempaa radikalisoitumista on hyödyntänyt muun muassa Juha Siltala (2009). Atte Oksanen (2006) on taasen käsitellyt nuorten miesten ahdistusta ja ruumiillisuutta, identiteettien ja subjektiivisten hajoamista, jälkiteollisessa kontrolliyhteiskunnassa käyttäen Theweleitin panssaroidun maskuliinisuuden käsitettä. Seuraan tässä artikkelissa Oksasen jalanjalkia en niinkään siksi, että väittäisin Theweleitin käsittelemien 1920-luvun alun tapahtumien sinänsä olevan analogisia kolmannen aallon oikeistoradikalismia nousun kanssa, vaan Theweleit asettaa hypoteesin modernin länsimaisen miehen psyykeen kuvauksesta yleensä. Kysymys siitä, missä määrin se soveltuu postmoderniin miehyyteen – jollaisena pidän Immosen maskuliinisuuden performointia – jääköön avoimeksi.

Tärkein kanava kolmannen aallon oikeistoradikalismia järjestäytymiselle on ollut niin sanottuja maahanmuuttokriitikoita yhteen kokoava Hommafoorumi. Se on ennen kaikkea Internetissä oleva keskustelupalsta, mutta sen avulla on järjestetty organisoitua toimintaa myös virtuaalimaailman ulkopuolella, samanmielisten tapaamisia, hommakerhoja, Suomen suurimmissa kaupungeissa. Maahanmuuttokriittinen liike on synnyttänyt myös kokonaan uusia puolueita tai puoluehankkeita: Muutos 2011, Vapauspuolue ja Suomen konservatiivit. Nämä ovat jääneet marginaalisiksi – vaikkakin mielenkiintoisiksi² – fraktioiksi perussuomalaisten otettua maahanmuuttokriittinen liike haltuun kun sen keskeinen ideologi Jussi Halla-aho lähti puolueen ehdokkaaksi vuoden 2011 eduskuntavaaleissa³. Marraskuussa 2010 Halla-aho oli julkaissut kirjoituksen, jossa hän antoi ”äänestysvinkkejä” siitä, ketä eri vaaliipiireissä kannattaisi äänestää. Lehdistöissä tästä alettiin käyttää nimitystä Halla-ahon lista antaen ymmärtää sen muodostavan perussuomalaisten sisälle vähemmistöisen. Vaaleissa Halla-ahon listalta eduskuntaan nousivat hänen itsensä lisäksi James Hirvisaari (Häme), Juho Eerola (Kymi), Ari Jalonen (Satakunta), Maria Lohela (Varsinais-Suomi) ja Olli Immonen (Oulu)⁴.

Tyyli-intensiivinen politiikka

Perti Lappalainen määrittelee poliittisen tyylin vaihtoehdoksi tai jopa vastakkaiseksi instituutiokeskeiselle poliittisen järjestelmän, sen toimivuuden sekä poliittisen toiminnan tutkimukselle (Lappalainen 2002, 21). Hänen mukaansa Institutionaalinen lähestymistapa on ratkaisevasti heikentynyt. Olemme siirtyneet modernista teolliseen massatuotantoon perustuneesta kuriyhteiskunnasta postmoderniin jälkiteolliseen informaatioteknologiaan ja palveluihin perustuvaan kontrolliyhteiskuntaan, jossa identiteettiä luodaan yksilöllisenä kuluttajakansalaisena. Poliitiikka ei enää jäsenny omaksi sektorikseen talouden ja sosiaalisen rinnalle; politiikka on nykyään kaikkialla. Ulrich Beck (1995, 31) kirjoittaa yläpoliittisen tyhjyydestä, mutta alapoliittisen renessanssista. Sen sijaan tyylin käsite on hedelmällinen tarkasteltaessa uusia poliittisia liikkeitä, koska menestyäkseen niiden on pystyttävä poikkeamaan olemassa olevista poliittisista toimijoista ja erottautumaan vanhoista toimintatyypleistä (Lappalainen 2002, 23–24). Kolmannen aallon oikeistoradikalismi on erinomainen esimerkki poliittisen tyylin merkityksen kasvusta uudenlaisen teknologian myötä. Internet mahdollistaa siirtymisen manageriaalisesta instrumentalismista kohti refleksiivisistä toimintaa (Häyhtiö & Rinne 2007).

Esimerkiksi Halla-aho on valinnut tyyli-intensiivisen politiikan tekemisen tavan käsitellessään maahanmuuton ja monikulttuurisuuden kysymyksiä blogissaan. ”Poikkeuksen politiikalle” on tyypillistä ystävien ja vihollisten eli poliittisten vastustajien määrittely. Se pyritään tekemään jollain huomionarvoisella tavalla, jotta olisi mahdollisuutta saada julkisuutta ja erottautua muista poliitikoista (Lappalainen 2002, 159–163). Silti Halla-ahon tapa tehdä erottelu ystävien ja vihollisen välillä on poikkeuksellisen voimakas rauhanajan poliitikoksi hänen seurattessaan ulkomaisia esikuviaan. Tämä ei ole merkinnyt ainoastaan välirikkoa perinteisen median, vaan myös oikeusjärjestelmän kanssa: keväällä 2009 hänet haastettiin oikeuteen kiihotuksesta kansanryhmää vastaan sekä uskonrauhan rikkomisesta. Kannattajilleen Halla-ahosta tuli sananvapauden marttyyri ja maahanmuuttokriittisen liikkeen epävirallinen johtohahmo⁵. Immosen sanoin”[v]altaeliitti pyrki näytösoikeudenkäyntejä järjestämällä luomaan pelon ilmapiiriä ja vaientamaan kaikki toisinajattelijat” (5.2.2010).

Tyyli-intensiiviselle politiikalle onkin ominaista, että se on suunnattu universaaliyleisön sijasta erityisyleisölle. Tämä jaottelu tulee vuorostaan Chaïm Perelmanilta (1996), joka yritti ratkaista argumentoinnin rationaalisuuden ongelman: miten voidaan erottaa toisistaan rationaalisuuteen ja logiikkaan vetoava argumentointi ja tunteisiin vetoava retoriikka. Suostuttelun ja vakuuttamisen erossa ei ole kyse subjektiivisuudesta tai objektiivisuudesta tai vetoamisesta tunteisiin tai järkeen, vaan siitä, minkälaiselle yleisölle argumentointi on suunnattu. Tyyli-intensiivinen politiikka on yleensä kohdistettu erityisyleisölle, jolle argumentoidaan omalla erityiskielellä. Väitän, että myös Hommafoorumille on muodostunut oma kielensä ja poliitikon, joka haluaa puhutella sen aktiiveja, on omaksuttava sen ilmaisukieli ja julkilausumattomat ennakkoehdot.

Immosen kotisivut – empiirinen analyysi

Olli Immonen on nykyisen eduskunnan nuorin kansanedustaja, mikä itsessään tekee hänestä mielenkiintoisen tutkimuskohteen soveltaessamme identifiointia eli samaistumisen käsitettä kysymykseen, miksi nuoret miehet ovat kiinnostuneita oikeistoradikalismista. Hänet valittiin kevään 2011 eduskuntavaaleissa Oulun vaalipiiristä 6 419 äänellä perussuomalaisen listalta. Lehtihaastattelussa hän kertoo liittyneensä perussuomalaisin, Suomen Sisun sekä Suomalaisuuden Liittoon vuonna 2003 Tony Halmeen ajatusten innoittamana (HS-NYT 16.6.2011). Koulutukseltaan Immonen on turvallisuusvalvoja. Hän rakensi menestyksekkään vaalikampanjansa Hommafoorumien sekä kotisivujensa varaan. Kansallisliberaaliksi itsensä määrittelevän Immosen kotisivut ovat selkeät ja kokoavat erinomaisesti etusivulle yhteen ne teemat, elementit ja nettiyhteisöt, joista suomalainen kolmannen aallon oikeistoradikalismi rakentuu. Vasemmalla on asialista: suomalaiset ensin, hallittu maahanmuutto, monikulttuurisuuskritiikki, pakkoruotsi pois, ei EU:n liittovaltiolle, sananvapaus, ilmastomuutoskeptisyys, kansanäänestys tärkeistä asioista, yksilönvapaus ja vastuu, turvallisuus, ja järjestys, tiede ja sivistys, kohtuullinen verotus ja peruspalvelut, yrittäminen, työteko ja hyvinvointi. Oikealla puolella ovat linkit nettiyhteisöihin logoineen: Hommafoorumi, Scripta eli Jussi Halla-ahon blogi, Sananvapauden puolesta ry, perussuomalaiset. Oikeasta yläkulmasta

löytyy myös pieni logo, jossa sanotaan: ”just say no to islamization”.

Immosen kotisivujen värimaailma on hiljattain muuttunut oranssista – Hollannin vapauspuolueen tunnusväristä – siniharmaaksi. Kotisivujen yläpalkissa on Immosen nimi kirjoitettu siten, että Suomen vaakunan leijona on o-kirjaimen sisällä. Nimen alla on tunnuslause ”vapaus, itsenäisyys, kansanvalta”. Keskeltä sivua löytyvät Immosen kirjoitukset järjestäen numeroituna (samalla tavoin kuin Hallahan blogissa). Kommentointimahdollisuutta kummassakaan ei ole. Ensimmäisen kirjoituksen päiväys on 26.6.2007 (Kööpenhaminassa suljettiin muslimien päiväkotit) ja viimeisin (tätä kirjoittaessa) merkintä kantaa numeroa 133 päivämäärältä 2.11.2011 (PUHEENVUORO: Suomalaiselle parempi varjo-budjetti).

Lappalaisen mukaan analysoitaessa poliittisen toiminnan tyyliä on kysyttävä, miten liike määrittelee ongelman, millaisia ratkaisuja se etsii ja miten ongelmien ratkaisemiseksi konkreettisesti toimitaan ja ennen kaikkea, mitä asioita kyseinen poliittinen liike määrittelee keskeisiksi yhteiskunnallisiksi ongelmiksi (Lappalainen 2002, 28). Immonen määrittelee monikulttuurisuuden vastustamisen politiikkansa lähtökohdaksi viitaten tähän lähes kaikissa kirjoituksissaan ja eduskunnassa pitämässään puheenvuoroissa. Hän ei kuitenkaan tällä tarkoita mitä tahansa yhteiskunnan moninaistumista, vaan Euroopan islamisoitumista, jota hänen mukaansa ”myös monikulttuuristumiseksi kutsutaan” (25.8.2009). Monikulttuurisuuteen eli islamisoitumiseen on syytä suhtautua varauksella, koska Immosen mukaa se on aiheuttanut ongelmia ”lähes jokaisessa muussa Länsi-Euroopan maassa” (mt.). Immosen blogikirjoitukset kiertyvät tämän väitteen ympärille ottamalla sen samanaikaisesti sekä tosiasiana että pyrkien vakuuttamaan lukijansa sen todenperäisyydestä. Tämä performatiivinen akti on hänen – althusserilaisesti ilmaistuna – ideologinen kutsuhuutonsa, jolla hän kutsuu yksilöt subjekteiksi antaen kotisivujensa lukijoille vaikutteen poliittisen toiminnan mahdollisuudesta (vrt. Althusser 1984, 126–131). Psykoanalyttisessä diskurssissa ideologia viittaa imaginaariseen, esitietoiseen, tunteisiin ja samaistumisen alueeseen. Judith Butler (1997) on soveltanut Louis Althusserin ideologista kutsuhuuttoa sukupuoli-identiteetin omaksumisen käsitteellistämässä. Yksilöt kutsutaan samaistumaan nimenomaan sukupuolittuneiksi subjekteiksi symboliseen järjestyk-

seen eli kielen ja politiikan maailmaan tekemällä ero toiseen.

Immosen ongelmanmäärittelyn taustalla on nähtävissä kolmannen aallon oikeistoradikalismille keskeinen väite, oletus Eurabiasta, joka tulee taiteilijanimellään Bat Ye’or paremmin tunnetun Gisele Littman teoksesta *Eurabia: the Euro-Arab Axis* (2005). Siinä maalataan kuvaa Israelille ja Yhdysvalloille vihamielisestä liittoumasta läntisen Euroopan maiden ja islamilaisten valtioiden välillä (Jalonen 2011, 324–327). Eurabiateoriaan liittyy myös väite, että islaminuskaisesta väestöstä tulee Euroopassa muuttaman sukupolven kuluessa enemmistö maahanmuuton ja korkean syntyvyyden vuoksi. Bat Ye’or on niin ikään kirjoittanut historiallisesta dhimmin käsitteestä, joka oli alun perin kuvannut islamilaisissa valtakunnissa suojeluksen alaisina eläneitä kristittyjä, juutalaisia ja muita toisuskoisia. Sitten islamiin vihamielisesti suhtautuneiden keskuudessa siitä on muodostunut haukkumanimi niille, jotka heidän mielestään käyttäytyvät liian myöntöväisesti islaminuskoa kohtaan. Esimerkiksi Halla-aho on kutsunut Suomen evankelisluterilaista kirkkoa ”dhimmikirkoksi”. Vaikka Immonen ei eksplisiittisesti käytä termiä Eurabia, on hän saanut vaikutteita epäsuorasti niin sanotusta eurabiasteleistä kuten *Gates of Vienna* ja *Brussels Journal* -blogeista, joista hänen ihailemansa Halla-ahon kirjoitukset ovat sisältönsä ja ilmaisunsa osalta ammentaneet (mt., 333–334).

Siitä huolimatta, että Immosen mukaan lähes kaikissa Länsi-Euroopan maissa islamilaisten maahanmuutto on aiheuttanut ongelmia, ”[m]eillä Suomessa on vielä mahdollista välttää muiden maiden tekemät virheet, mikäli painamme ajoissa jarrua muslimien massamaahanmuuton kohdalla” (16.8.2011). Maahanmuuttokriittiselle liikkeelle ominainen tyyli-intensiivinen politiikka tulee ymmärrettäväksi profeetallisena politiikkana, mitä alleviivaa sille ominainen erityisyleisölle suunnattu retoriikka. Profeetallinen politiikka mahdollistaa sen, että kirjoituksissa voi rikkoa huolettomasti kausaalisuhteita ja ennustaa tulevaa (esim. Hanska 2009, 168–172). Immosella profeetallisuus ilmenee siinä, että hän tietää nykyisen maahanmuuttomuuttopolitiikan epäonnistuvan tulevaisuudessa, mutta jos kansakunta palaa oikealle tielle, valitsee oikeanlaiset miehet johtoon ja pyytää anteeksi syntejään, tilanne on korjattavissa. Immosen profetiati jäävät kuitenkin vaiuiksi toteamuksiksi verrattuna Halla-ahoon, joka

ei varoita meitä ainoastaan maahanmuuttajista vaan myös kehottaa valmistautumaan totaaliseen sotaan, länsimaisen sivilisaation kohtalon ratkaisevaan Har-mageddonin taisteluun: ”Länsimaisen sivilisaation osaksi ei ole tullut tehdä valintaa sodan ja rauhan välillä. Sen on valittava sodan ja tuhoutumisensa välillä” (6.2.2006). Immosen poliittisesta tyylistä puuttuu eskatologinen pohjavire.

Mikko Lehtonen kirjoittaa, että Halla-aholla ei ole mitään uutta sanottavaa, vaan ”tämäkin rasisti haluaa kivenkovaan kieltää oman rasisminsa[...]” (Lehtonen 2009, 111). On totta, että Immosen ja varsinkin Halla-ahon poliittisessa retoriikassa tekemä voimakas erottelu ”meihin” ja ”heihin” voidaan ymmärtää rassistisena erontekona. Tällaiset tulkinnat ovat kuitenkin ongelmallisia pyrittäessä ymmärtämään kolmannen aallon oikeistoradikalismien erityispiirteitä. Kyse ei ole niinkään siitä, että harva uskaltaa avoimesti myöntää olevansa rasisti nykyään, toisin kuin vaikkapa sata vuotta sitten, vaan diskurssin vaihdos heijastaa biopoliittisessa tuotannossa tapahtunutta muutosta (vrt. Hardt & Negri 2005, 38–46). Siinä missä 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa nuoret kansallisvaltiot kurinpidollisesti rodullistivat väestöjään ja olivat intohimoisen kiinnostuneita tuottavasta seksuaalisuudesta (vrt. Foucault 1998, 100), on 2000-luvun biopolitiikalle ominaista kansalaisyhteiskunnan tasolla tapahtuva ”elämän voiman” hienovaraisempi kontrollointi itsenalistuksella (Vähämäki 2009, 188). Kolmannen aallon oikeistoradikalismi eroaa aikaisemmasta äärioikeistolaisesta liikehdinnästä muun muassa siinä, ettei se ota rotua tai edes kulttuuria luonnollisena ilmiönä. Immosen mukaan kuitenkin juuri sen takia, että ”[k]ulttuurit ovat ihmisten luomia ja heidän ylläpitämiään keksintöjä” (20.7.2010), monikulttuurisuutta eli islamisaatiota on vastustettava. Mielestäni maahanmuuttokriittisyys tulee ymmärrettäväksi ennen kaikkea postmodernina ilmiönä, jossa subjekti on tullut tietoiseksi omasta keinotekoisuudestaan.

Tuija Pulkkinen mukaan postmodernille on ominaista antiessentiaalinen identiteettidiskurssi. Sille on olennaista kulttuurin näkeminen rikkinäisenä: rajat ja erot, jotka määrittävät minkä tahansa kulttuurin erityiseksi, ovat jatkuvasti koettelen kohteena ja liikkuvat (Pulkkinen 1998, 154–157). Kolmannen aallon oikeistoradikalismille identiteettien muodostuminen erojen avulla ja se, että ne voisivat mennä toisinkin, tarkoittaa kansallisen kulttuurin – mitä sillä sitten tarkoitetaan – ja hegeliläistä itsetie-

toisuuden ihanteen eli yhteisöllisen subjektin totaalisen autonomian performatiivista luomista.

Hegelin mukaan vain mies kykenee itsetietoisuuteen ja kehittymään, naiset eivät pysty kyseenalaiseen vallitseviin olosuhteisiin, normeihin ja traditioihin. Toisaalta siitä johtuen, että miesten identiteetti rakentuu konkreettisesti eroista, se on epävarma ja jatkuvassa muutoksessa tai kriisissä joutuen lunastamaan mieheytensä aina yhä uudelleen, ja on vaarassa vajota tulvivan feminiinisuuden alle (vrt. Werner 2010, 196–197, 200). Theweleitille (1989) modernin länsimaisen miehen ruumis on tietoisesti ylläpidetty lihaspanssari sisältä nousevia tuntemuksia vastaan, jotka muistuttavat varhaisesta riippuvuudesta nielevään naiseuteen. Panssaroitu maskuliinisuus ei pyri torjumaan ainoastaan ulkoista ja sisäistä tulvaa vaan sitä ohjaa feminiinisuuden pelko. Theweleitin hypoteesi länsimaisen modernin miehen panssaroituksesta maskuliinisuudesta perustuu hänen psykoanalysoimiinsa freikorpsien⁶ kirjoittamiin novelleihin ja muistelmiin. Hänen mukaansa näissä ilmenevä psykke ei ollut vieras modernille länsimaiselle miehelle, vaikka se oli syntynyt historiallisessa tilanteessa, jossa ensimmäisen maailmansodan veteraanit tunsivat tullessaan petetyiksi, ei niinkään ulkoisen vihollisen lyömänä kuin kotirintaman taolta. Freikorpsien unelmavaltio oli vastakohta moineudelle, feminiinisuudelle, tasa-arvolle, aistimilliselle, nautinnolle, halulle ja ennen kaikkea vallankumoukselle. Heillä ei ollut niin voimakkaita antisemitistisiä fantasioita kuin myöhemmin kansallissosialisteilla, mutta sen sijaan freikorpsseille naisvihamielisyys oli korostetussa asemassa yhdessä antikommunismien kanssa. Kaikista pahin oli näiden yhdistelmä: punainen nainen, joka nähtiin kastroivana.

Halla-ahon kirjoituksista löytyy theweleitäinen raiskausfantasia, jonka kohteena ovat ”vihervasemistolaiset maailmanparantajat ja heidän äänestäjänsä” (20.12.2006) vahvistaen hypoteesin panssaroituksesta maskuliinisuudesta. Hän on myös hyvin johdonmukainen kotirintaman pettämisestä: ”Todellinen syyllinen, ja legitiimi vihan kohde, on se utopiassa elävä poliittinen eliitti, jolle neekeri on hoivattava reppana” (30.5.2005). Sen sijaan Immosen kirjoituksista ei löydy sen enempää punaista vallankumouksellista kommunistinaista kuin punavihreää feministiä, vaikka hän määrittelee poliittiseksi vastustajakseen vasemmiston (28.9.2009) samaistuen itse samalla poliittiseen oikeistoon kykenemättä kuitenkin täsmentämään eroa oikeiston ja vasemmis-

ton maahanmuuttopoliittisissa linjauksissa käytännössä. Immosen kirjoituksissa suomalaisissa piilevä naisluonto ei ole vielä saanut yliotetta miehisestä kontrollista. Eroottinen nielevyys jää vähemmälle: se on ulkoistettu hunnutettuun maahanmuuttajanaisen hahmoon.

Psykoanalyttisin käsittein ilmaistuna Immosen kirjoituksissa hunnutetusta naisesta tulee fallos, jonka hallinasta käydään kamppailua. Suhde fallockseen rakentaa miehistä identiteettiä. Se on sekä uhkaava että haluttava, symbolisen järjestyksen – ja näin myös politiikan – etuoikeutettu merkittäjä (vrt. Nieminen 2004). Maahanmuuttajanaiset nähdään uhreina, jotta heitä ei koettaisi kastroiviksi. ”Kunniaväkivaltaan on ollut vaikea puuttua Euroopassa, koska maahanmuuttajia on Euroopassa jo hyvin paljon eikä heitä pystytä valvomaan tarpeeksi tehokkaasti” (6.1.2009). Maahanmuuttajanaiset eivät sinänsä saa Immoselta erityiskohtelua: myös kirjoittaessaan kantasuomalaisista naisista, hän käsittelee heitä *par excellence* uhreina (10.10.2011). Mutta islamilaisista maista Suomeen muuttaneet naiset ovat uhriutuneet niin totaalisesti, ettei heitä voi enää edes kotiuttaa suomalaiseen yhteiskuntaan. ”Tähän väliin on syytä kuitenkin muistuttaa, että tiettyjen maahanmuuttajaryhmien integroituminen yhteiskuntaan ei onnistunut vielä missään Euroopan maassa toivotulla tavalla” (6.1.2009). Hegelillä nainen on formaali ja abstrakti identiteetti, kykenemätön itsenäiseen poliittiseen toimintaan, tulkitsemaan yleistähtoa – snellmanilaisesti ilmaistuna edustamaan kansallishenkeä.

Vaikka Immonen näkee maahanmuuttajanaiset alistettuina ja ilmoittaa sympatisoivansa esimerkiksi Monika-Naiset -liittoa, ei hän ole valmis tekemään konkreettisia esityksiä esimerkiksi lähisuhdeväkivalan ehkäisemiseksi. Integroituessaan maahanmuuttajanaiset eivät olisi enää toisia ja heistä tulisi kastroivia, ja miehin eronteko tulisi ongelmaiseksi. ”Islam ja kävelevät säkit eivät kuulu ihmisoikeuksia kunnioittavaan ja sivistyneeseen Eurooppaan.” (28.6.2009). Immosen kotisivut edustavat äärellisyyttä, miehistä järjestystä, niiden ulkopuolinen maailma äärettömyyttä, feminiinistä tulvivuutta. Immoselle ”kävelevät säkit” uhkaavat miehistä vapautta, koska naisen seksuaalisuudesta ja pukeutumisesta hänen mukaansa ”päättävät muut, kuten esimerkiksi naisen aviomies” (mt.). Ajatus siitä, että nainen olisi itsetietoisuuden kykenevä subjekti, ei auttaisi Immosta hänen ideologisessa kutsuhuudossaan potentiaalisille ää-

nestäjilleen. Päinvastoin, nainen uhrataan miehisen, symbolisen järjestyksen edessä. Oksanen (2006) on kiinnittänyt huomiota siihen, kuinka jälkiteollisessa kontrolliyhteiskunnassa nuorelle miehelle objektiiviseksi muuttamisen pelko on vieläkin suurempi kuin kastroation tai edes kuoleman pelko.

Teolliselle yhteiskunnalle ominaisten mies- ja naiskansalaisuutta (vrt. Kuusipalo 2011) tuottaneiden kurinpidollisten instituutioiden sekä oikeiston ja vasemmiston välisen vastakkainasettelun hämärtyminen on aiheuttanut osalle nuorista miehistä identiteettikriisin ja luonut tilaa oikeistopopulismille poliittisessa konjunktuurissa, jossa vanhat toimintamallit ovat kyseenalaistuneet (vrt. Marchart 2002). Poliittisen tyylin lisäksi ja performatiivinen sukupuolikäsitys auttaa ymmärtämään osana maskuliinisuuden kriisiä osana biopoliittista tuotantoa siirtyessämme teolliseen tuotantoon perustuvasta kuriryhteiskunnasta jälkiteolliseen informaatioteknologiaan ja palvelutuotantoon perustuvaan kontrolliyhteiskuntaan, jota leimaa sukupuolinen, seksuaalinen ja etninen moneus. Ei ainoastaan työväenluokkaisilla miehillä vaan myös keskiluokkaisilla miehillä on ollut vaikeuksia löytää paikkaansa muuttuvassa maailmassa⁷.

Posthegemoninen maskuliinisuus?

R. W. Connellia (1995, 76–81) mukaillen hegemoninen maskuliinisuus antaa miespoliitikolle mahdollisuuden identifioitua eli samaistua diskursiiviseen positioon tai subjektiasemaan, joka antaa lupauksen hallitsevasta asemasta suhteesta toisiin miehiin ja kaikkiin naisiin. Mieheys täytyy kuitenkin lunastaa performoimalla maskuliinisuutta oikealla tavalla toisille miehille – varsinkin, jos haluaa heidän äänensä vaaleissa. Judith Butler (1990/2006) määrittelee sukupuolen (engl. gender) performatiiviksi, jonka taustalla ei ole oikeaa sukupuolisuutta (engl. sex), johon kaikki viime kädessä palautuisi. Hän antaa ymmärtää sukupuolen olevan kurinpidollisen yhteiskunnan normalisoivien instituutioiden tuottamaa käsitystä oikeanlaisesta mies- ja naiskansalaisuudesta. Tämä havainto tekee mahdolliseksi tarkastella kolmannen aallon oikeistoradikalismien poliittista tyyliä pyrkimyksenä luoda performatiivisesti sukupuolista ja seksuaalista identiteettiä. Perinteisesti hegemoniseen maskuliinisuuteen liitettyjä ominaisuuksia ovat voima, valta, menestyminen, tunteiden hal-

linta ja heteroseksuaalisuus (vrt. Jokinen 2000, 217). Naisuutta ei ole tarvinnut samalla tavoin lunastaa, vaan se on näyttäytynyt naisille luonnollisena olotilana ja miehille epätoivottavana ominaisuutena, uhkana (Badinter 1993). Siirtyminen yksilökeskeiseen kulutus- ja kontrolliyhteiskuntaan on kuitenkin monimutkaistanut tilannetta. Ei ole enää yhtä ainoaa oikeaa mies- tai naiskansalaisuuden normia ja hegemonista maskuliinisuutta, jota kurinpidolliset instituutiot tuottaisivat tai jonka kaikki potentiaaliset äänestäjät jakaisivat (Nieminen 2010).

Connellin ja James D. Messerschmidtin (2005) käsittein Immonen performoi lokaalia hegemonista maskuliinisuutta oman erityisyleisönsä keskuudessa ja universaaliyleisölle hän edustaa protestimaskuliinisuutta. Häneltä puuttuu ylioppilastutkinto, joka olisi välttämätön perinteisen keskiluokkaisen hegemonisen maskuliinisuuden performoinnille. Hakeutuessaan hegemonisen maskuliinisuuden subjektiopositiioon, josta kykenisi suorittaman ideologisen kutsuhuudon ja luomaan homososiaalisen liittosuhteen potentiaalsiin kannattajiinsa, Immonen viittaa toisiin maahanmuuttokriittisessä liikkeessä legitimeihin blogikirjoittajiin ja poliitikoihin: Halla-ahoon, Geert Wildersiin, Jörg Haideriin⁸. Poikkeuksen tekee muutama kirjoitus Oulun paikallispolitiikasta. Immonen ei lämmittele halla-ahomaisesti tyyli-intensiivisellä retoriikalla, vaikka projisoi voimakkaasti esittämänsä yhteiskunnalliset ongelmat muslimien maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuden käyttäen mannereurooppalaisia esimerkkejä. Hänen erontekoa alleviivaavat kirjoituksensa antaessaan samaistumisen kohteen kannattajakunnalleen ilmentävät maskuliinisuuden pirstoutumista. Immonen performoiakin mielestäni kirjoituksissaan eräänlaista posthegemonista maskuliinisuutta.

Vaalikampanjassaan Immonen käänsi vahvuudekseen sen, ettei hänellä ollut itsellään mitään sellaista sanottavaa, jota joku toinen jossain muualla ei olisi sanonut. Immonen löi kaksi kärpää yhdellä iskulla. Hänen ei tarvinnut keksiä uusia avauksia tai osoittaa johtajuutta, koska hän saattoi poimia eniten keskustelua herättäneet teemat Hommafoorumilta ja kirjoittaa niistä kokoavan kirjoituksen blogiinsa, jonka linkitti takaisin Hommafoorumille. Hänen potentiaaliset äänestäjensä saivat lukea Immoselta näkemyksiä, jotka he olivat sananmukaisesti itse allekirjoittaneet. Tämän kaiken Immonen saattoi tehdä kotonaan istuen – haastattelussa hän mainitsee joutuneensa selän takia vuonna 2010 pitkälle sairas-

lomalle, mikä mahdollisti päivittäisen netin seuraamisen – siinä missä esimerkiksi Timo Soini joutui kiertämään ympäri maata turuilla ja toreilla saadakseen selville potentiaalisilta äänestäjiltään sen, mitä he haluavat kuulla hänen sanovan.

LÄHTEET

- Ahlbäck, Anders. 2010. *Soldiering and the making of Finnish manhood: Conscriptio and masculinity in interwar Finland, 1918–1939*. Turku: Åbo Akademi.
- Alhonen, Anssi. 2010. *Halla-aho, Scripta ja oikeisopopulismi – eksluusion diskurssi*. Julkaisematon pro gradu -tutkielma, Turun yliopiston taideaineiden laitos.
- Althusser, Louis. 1984. *Ideologiset valtiokoneistot*. Tampere: Vastapaino.
- Badinter, Elisabeth. 1993. *Mikä on mies?* Tampere: Vastapaino.
- Bat Ye'or. 2005. *Eurabia: The Euro-Arab Axis*. New Jersey: Fairleigh Dickinson University Press.
- Beck, Ulrich & Anthony Giddens & Scott Lash. 1995. *Nykyajan jäljillä: refleksiivinen modernisaatio*. Tampere: Vastapaino.
- Burke, Kenneth. 1950. *A Rhetoric of Motives*. Berkeley: University of California Press.
- Butler, Judith. 1997. *Excitable Speech: A Politics of the Performative*. Lontoo: Routledge.
- Butler, Judith. 2006. *Hankala sukupuoli: feminismi ja identiteetin kumous*. Helsinki: Gaudeamus.
- Förblom, Jussi. 2010. *Hallan vaara: merkintöjä maahanmuuton puhetoivoista*. Helsinki: Into.
- Foucault, Michel. 1998. *Seksuaalisuuden historia: tiedontahto, nautintojen käyttö, huoli itsestä*. Helsinki: Gaudeamus.
- Givens, Terri E. 2004. The Radical Right Gender Gap. *Comparative Political Studies* 37:1, 30–54.
- Connell, R. W. 1995. *Masculinities*. Cambridge: Polity Press.
- Connell, R. W. & James W. Messerschmidt. 2005. Hegemonic masculinity: Rethinking the Concept. *Gender & Society*, 19:6, 829–859.
- Hanska, Jan. 2008. Profetallinen politiikka: tarinoita menneestä kulta-ajasta ja vielä loistavammasta tulevaisuudesta. *Politiikka* 50:3, 160–177.
- Hannula, Milla. 2010. *Maassa maan tavalla: maahanmuuttokriittikin lyhyt historia*. Helsinki: Otava.
- Hardt, Michael & Antonio Negri. 2005. *Imperiumi*. Helsinki: WSOY.
- Hegel, Georg Wilhelm Friedrich. 1977. *Phenomenology of Spirit*. Oxford University Press: Oxford.
- Hytönen, Ville (toim.). 2010. *Mitä Jussi Halla-aho tarkoittaa*. Turku: Savukeidas.
- Hänninen, Jera & Jyri Hänninen. 2010. *Tuhansien aatteiden maa: ääriajattelu nyky-Suomessa*. Helsinki: WSOY.
- Häyhtiö, Tapio & Jarmo Rinne. 2007. Satunnaisesta poliitikosta refleksiiviseksi toimijaksi – poliittisen osallistumisen muutoksesta. *Politiikka* 47:2, 76–91.
- Jalonen, Jussi. 2011. Puolikuun pelko: muslimivastaiset ääriliikkeet Euroopassa ja Suomessa. Teoksessa Anssi Kullberh (toim.), *Suomi – Terrorismi – Supo: koira joka ei haukkunut. Miksi ja miten Suomi on välttynyt terroristien toiminnan leviämiseltä?* Helsinki: WSOY.
- Jokinen, Arto. 2000. *Panssaroitu maskuliinisuus: mies, väkivalta ja kulttuuri*. Tampere: Tampere University Press.

Keskinen, Suvi & Anna Rastas & Salla Tuori (toim.). 2009. *En ole rasisti, mutta... maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*. Tampere: Vastapaino.

Kestilä, Elina. 2007. *Radikaalioikeistopuolueet Länsi-Euroopassa: tutkimuksia vaalikannatuksen vaihteluun vaikuttavista kysyntä- ja tarjontateoreettisista tekijöistä*. Turku: Turun yliopisto.

Kuusipalo, Jaana. 2011. *Sukupuollittunut poliittinen edustus Suomessa*. Tampere: Tampereen yliopisto.

Lappalainen, Pertti. 2002. *Poliittisen tyylin taito*. Tampere: Vastapaino.

Lehtonen, Mikko. 2009. Olen suomalainen (lo sono finlandese). Teoksessa Suvi Keskinen, Anna Rastas ja Salla Tuori (toim.), *En ole rasisti, mutta... maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä*. Tampere: Vastapaino.

Marchart, Oliver. 2002. *Austrifying Europe: Ultra-right Populism and the New Culture of Resistance*. *Cultural Studies* 16:6, 809–819.

Mudde Cas. 2007. *Populist Radical Right Parties in Europe*. Cambridge: Cambridge University Press.

Nieminen, Jiri. 2004. Psyykoanalyttinen teoria ja performatiivinen politiikkakäsitys: ruumis ja sukupuoli poliittisena merkittäjänä Judith Butlerin mukaan. *Politiikka* 46:4, 292–300.

Nieminen, Jiri. 2010. Hegemoninen maskuliinisuus Suomen poliittisessa järjestelmässä ja politiikan tutkimuksessa – eli Alexander Stubb in seikkailut kontrolliyhteiskunnassa. *Politiikka* 52:1, 33–43.

Norocel, Ov Cristian. 2010. *Constructing Radical Right Populist Resistance: Metaphors of Heterosexual Masculinities and the Family Question in Sweden*. *Nordic Journal for Masculinity Studies* 5:2, 169–183.

Oksanen, Atte. 2006. *Haavautuva minuus: väkivallan barokki kontrolliyhteiskunnassa*. Tampere: Tampereen yliopisto.

Perelman, Chaïm. 1996. *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.

Pulkkinen, Tuija. 1998. *Postmoderni politiikan filosofia*. Helsinki: Gaudeamus.

Puuronen, Vesa. 2011. *Rasistinen Suomi: suomalaiset rasistit*. Helsinki: Gaudeamus.

Rahkonen, Juho. 2011. *Perussuomalaisten ruumiinvaus: Onko työväen protestipuolueen kannatus saavuttanut vielä ylärajaa? Yhteiskuntapolitiikka* 76:4, 425–435.

Railo, Erkki. 2011. *Henkilökohtainen on poliittista: neuvottelu politiikan sukupuollittuneesta työnjaosta Annan julkaisemissa poliittikkojen henkilökuissa vuosina 1975–2005*. Turku: Turun yliopisto.

Siltala, Juha. 2009. *Sisällissodan psykohistoria*. Helsinki: Otava.

Stavrakakis, Yannis. 1999. *Lacan and the Political*. Lontoo: Routledge.

Summa, Hilkka. 1996. Kolme näkökulmaa uuteen retoriikkaan. Teoksessa Kari Palonen ja Hilkka Summa (toim.), *Pelkkää retoriikkaa*. Tampere: Vastapaino.

Theweleit, Klaus. 1989. *Male fantasies, volume 2: Psychoanalyzing the White Terror*. Cambridge: Polity Press.

Vähämäki, Jussi. 2009. *Itsen alistus: työ, tuotanto ja valta tietokapitalismissa*. Helsinki: Like.

Werner, Laura. 2010. *The Gender of Spirit: Hegel's Moves and Strategies*. Teoksessa Kimberly Hutchings ja Tuija Pulkkinen (eds.), *Hegel's Philosophy and Feminist Thought: Beyond Antigone?* New York: Palgrave Macmillan.

Zaslove, Andrej. 2004. *Closing the Door? The Ideology and Impact of Radical Right Populism on Immigration Policy in Austria and Italy*. *Journal of Political Ideologies* 9:1, 99–118.

Sanomalehdet

Repo, Jemima. 2011. *Äärioikeiston rasismi kytkeytyy naisvihaan*. Helsingin Sanomien vieraskynä, 25.8.2011.

Vieras mies kaupungissa. Helsingin Sanomat, NYT-liite, 16.6.2011.

Internet-lähteet

Halla-ahon blogi, Scripta: kirjoituksia uppoavasta lännestä, luettu 31.8.2011: <http://www.halla-aho.com/scripta/>

20.12.2006: *Monikulttuurisuus ja nainen*

6.2.2006: *Tulevaisuudenkuva*

30.9.2005: *Lisää rikollisuudesta*

Hommafoorumin taustatieto- ja asennekysely, luettu 29.9.2010: http://cms.hommaforum.org/index.php?option=com_content&view=article&id=240:hommaforumin-kaeyttajien-taustatieto-ja-asennekysely-huhtikuu-2010

Immosen kotisivut, luettu 13.11.2011: <http://olliiimmonen.net/>

2.11.2011: PUHEENVUORO: Suomalaiselle parempi varjoud-jetti

10.10.2011 KYSYMYS: Ulkomaalaisten tekemät raiskaukset

20.7.2010 Kantasuomalaiset vähemmistönä vuonna 2170?

5.2.2010 Geert Wilders case

28.9.2009 Vasemmisto ja oikeisto monikulttuurisuuden asialla

25.8.2009 Euroopan islamisoitumisesta paljon ongelmia

28.6.2009 Burkak eivät kuulu Eurooppaan

6.1.2009 Naisiin kohdistuva väkivalta lisääntyy Suomessa

11.10.2008: Itävaltalaispoliitikko Jörg Haider kuollut

26.6.2007: Kööpenhaminassa suljettiin muslimien päiväkotit

Maria Lohelan blogi, 26.9.2011: Puheenvuoroni täysistunnossa 29.6.11 / Keskustelu hallitusohjelmasta

VIITTEET

- Niin sanottu maahanmuuttokriittinen liike tai suomalainen kolmannen aallon oikeistoradikalismi on sittemmin poliittisesti järjestäytyneet perussuomalaisten ympärille tai sisälle. Noin kolmannes puolueen kannattajakunnasta on naisia. Perussuomalaisten nuorisokannatus on noussut toiseksi suurimmaksi vihreiden jälkeen. Nuorisokannatusta perussuomalaiset keräävät ennen kaikkea ammatti- ja ammattikorkeakouluopiskelijoista (Rahkonen 2011).
- Muutos 2011 ja vapauspuolue ovat kumpikin saaneet hiljattain naispuheenjohtajat puolueiden perustajajäsenten riitaututtua keskenään ja alettua erottamaan toisiaan puolueista. Myönnän tämän havainnon olevan ristiriidassa esittämäni hypoteesin, kolmannen aallon oikeistoradikalismien miehi-syyden, kanssa. Toisaalta kyseisillä puolueilla on vain vähän kannatusta ja niiden kannattajakunta on miehinen, mutta aiheeseen olisi siitä huolimatta syytä palata jossain toisessa yhteydessä. Suomen konservatiivien puuhämiehet riitautuivat keskenään jo ennen kuin sen oli onnistunut rekisteröitymään puolueeksi ja koko hanke laaksirikkoutui.
- Huhtikuussa 2010 tilanteen ollessa vielä avoin Hommafoorumin tekemän käyttäjien taustatieto- ja asennekyselyn mukaan eduskuntavaaleissa foorumin aktiiveista 44 % äänestäsi perussuomalaisia, 32 % Muutos 2011 -puoluetta ja kokoomusta 9 %. Muut puolueet saivat alle 1 % kannatuksen. Äänestämättömiä niitä, jotka eivät tienneet ketä äänestäisivät, oli 8 %.
- On myös kyseenalaista missä määrin maahanmuuttokriittisestä liikkeestä tai kolmannen aallon oikeistoradikalismista voidaan puhua yhtenäisenä liikkeenä edes ”Halla-ahon lis-

- tan” sisällä. Esimerkiksi listalta ainoaa eduskuntaan päässyttä naista, Maria Lohelaa, en luokittelisi oikeistoradikaaliksi. Hänen näkemyksensä sisällöltään tai tyyliiltään eivät ole mielestäni mitenkään radikaaleja tai oikeistolaisia vaan lähinnä huomattavan maltillisia ja analyyttisiä silloinkin kun hän ohimennen puhuu maahanmuuttokysymyksistä (esim. 26.9.2011).
- ⁵ Syyskuussa 2011 Halla-aho erotettiin väliaikaisesti perussuomalaisten eduskuntaryhmästä ei niinkään tyyli-intensiivisen retoriikan johdosta kuin siksi, että hän rikkoi kolmannen aallon oikeistoradikalismien eksklusiivista diskurssia asettaessaan demokratiaa vastaan ehdottaessaan ”ironisesti” Kreikan talousongelmiin ratkaisuksi sotilasjuntaa.
- ⁶ Freikorpsit eli vapaajoukot olivat hävityn ensimmäisen maailmansodan jälkeen Saksassa loppuvuonna 1918 syntyneitä puolisolitaallisia joukkoja, jotka myöhemmin organisoitiin osaksi Saksan Weimarin tasavallan armeijaa. He osallistuivat kommunistien vallankumouksellisten hankkeiden – todellisten tai kuviteltujen – tukahduttamiseen, kuuluisimpana näistä spartakistikapinan kukistaminen.
- ⁷ Hommafoorumin taustatieto- ja asennekyselyssä sosioekonomisesti aktiivisin ryhmä oli asiantuntijat ja ylemmät toimihenkilöt, sen jälkeen opiskelijat sekä työttömät ja vasta kolmantena alemmat toimihenkilöt, työntekijät, maanviljelijät.
- ⁸ Immonen ei mainitse Haiderin homoseksuaalista mitään kirjoittaessaan tästä yhdestä ”eniten ihailemistani poliitikoista” (11.10.2008). Hegemonisen maskuliinisuuden murtumisesta tai muuttumisesta kertoo myös se, että Halla-ahon kannattajille ei ole ongelma se, että hän ei ole käynyt armeijaa – miesten yleinen asevelvollisuus on ollut keskeinen mieskansalaisuuden normia ja hegemonista maskuliinisuutta tuottava kurinpidollinen instituutio modernissa yhteiskunnassa (vrt. Ahlbäck 2010) – vaan valitsi siviilipalveluksen 1990-luvun alussa. Halla-aho on sovittanut syntiään eräänlaisella uskoontulokertomuksella: kääntänyt erehdyksensä todistamaan ajasta, jolloin hän ei vielä ollut ”uskossa” toteamalla kuinka hyvää armeijaan meno olisi tehnyt hänelle aikoinaan ja kuinka hän nyt tekisi toisin koettuaan ”herätyksen”.